

DET SÆRLIGE BYGNINGSSYN
c/o Slots- og Kulturstyrelsen
Center for Kulturarv
Fejøgade 1, 2. sal
4800 Nykøbing F
(Sekretær Mia Kroer Ræbild, tlf. 33 74 52 68)

Den 19. juni 2019

REFERAT

af Det Særlige Bygningssyns møde den 6. juni 2019.

Fra Bygningssynet deltog: Formand, professor, arkitekt MAA Lars Juel Thiis, kulturarvschef Jens Toftgaard, seniorforsker Ulla Kjær, formand for BYFO Birthe Iuel, arkitekt Holger Bisgaard (kom under pkt. 3.1), professor, arkitekt MAA Mogens A. Morgen, arkitekt Peter Hee, landskabsarkitekt MDL Annemarie Lund, Museumsinspektør Mette Slyngborg og arkitekt Jannik Nyrop.

Afbud fra: Arkitekt MAA Dorte Mandrup Poulsen og medlem af Nyborg Byråd Anja Kongsdal.

Fra Slots- og Kulturstyrelsen deltog: Enhedschef Merete Lind Mikkelsen, sagsbehandler Julie Fallon, arkitekt Jesper Jensen, arkitekt Cathrine Bjørk Vindheim, kunsthistoriker Nanna Secher Larsen, arkitekt Lisbeth Pepke, specialkonsulent Vibe Ødegaard, specialkonsulent Caspar Jørgensen og arkitekt Mia Kroer Ræbild (referent).

Dagsorden

1. Referat af Det Særlige Bygningssyns møde den 2. maj

Der var ingen bemærkninger til referatet.

1.1 Habilitet

Der var intet at bemærke.

2. Meddelelser

2.1 Udpegning af nyt bygningssyn

Merete Lind Mikkelsen orienterede om, at udpegningen af et nyt bygningssyn for perioden 2019-2023 har ligget stille på grund af et par manglende indstillinger fra de indstillingsberettigede organisationer og folketingsvalget d. 5. juni 2019.

2.2 Orientering om påtænkt afslag på anmodning om nedrivning af Lunderskov Station

Mikala Kloppenborg oplyste, at der er indkommet en anmodning fra DSB, som er ejer af bygningen, om nedrivning af Lunderskov Station, Torvet 2, Lunderskov, Kolding Kommune. Slots- og Kulturstyrelsen påtænker afslag til anmodningen.

2.2 Orientering om indkommet klage over fredningsophævelse

Merete Lind Mikkelsen oplyste, at der er indkommet en klage fra ejer over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse om ophævelse af fredningen af Hauser Plads 30-32 i København.

2.4 Orientering om afgjorte klagesag ifm. byggesag

Merete Lind Mikkelsen orienterede om, at Kulturministeriet har stadfæstet styrelsens afgørelse om afslag til bygningsarbejder på ejendommen Nørregade 1, hj. af Fjordgade i Aalborg Kommune. Afslaget gik på etablering af tre beslag på gavlfacade til ophæng af belysning.

3. **Liste over byggesager i perioden 6. april til 10. maj 2019**

3.1 Jesper Peter Jensen besvarede de indkomne spørgsmål til byggesagslisten.

3.2 Der var ingen spørgsmål til byggesagslisten over egne bygninger.

3.3 Der var ingen spørgsmål til klagesagslisten.

4. **Byggesager**

4.1 **Fredensborghusene, Bakkedraget 1-79, Fredensborg Kommune, Udtalelse vedr. støtte til løst originalt Utzon inventar i centerbygningen**

(19/03486, forelagt af Julie Fallon)

Det Særlige Bygningssyn finder, at Slots- og Kulturstyrelsen kan yde det foreslåede økonomisk tilskud til de ansøgte arbejder om restaurering af de originale Utzon møbler, såvel de nagelfaste som de løse lænestole og borde, da disse er en del af de bærende fredningsværdier dels for centerbygningen og dels for Fredensborghusene i sin helhed.

Tilskuddet skal dog betinges af at:

- Der tinglyses en deklaration for bevaring af det løse inventar.
- Møblerne skal bevares i deres originale udformning og kan derfor ikke forhøjes.

De samlede udgifter til de ansøgte arbejder beløber sig til 261.036 ekskl. moms. Slots- og Kulturstyrelsen har på baggrund af arbejdernes karakter og den årlige bevillingsramme til fredede bygninger besluttet at bevilge et tilskud på 50.000,- kr.

4.2 **Medicinsk Museion, Bredgade 62, Fredensborg Kommune,**

(19/04372, forelagt af Jesper Jensen)

Det Særlige Bygningssyn har drøftet den påtænkte udvikling af Bredgade 62, Kirurgisk Akademi, Medicinsk Museion, herunder nedrivning af portbygningen fra 1830 for etablering af en gangbro, der sammenkobler Akademibygningen med det ikke-fredede baghus i gården, kaldet Panumbygningen.

Det Særlige Bygningssyn har forståelse for forslaget logistiske og tilgængelighedsmæssige potentialer, men finder ikke, at det under hensyn til Akademibygningsens fredningsstatus, vil være muligt at gennemføre det påtænkte indgreb på en sådan måde, at den fredede bygnings oprindelige karakter og betydning for omgivelserne opretholdes.

Det Særlige Bygningssyn kan derfor ikke tilslutte sig forslaget.

Niveaufri adgang til Akademibygningen kan, som vist i forslaget, gives fra Dissektionsbygningen, hvor der på 1. sal allerede er forbindelse de to bygninger imellem, men uden en gangbro fra Akademibygningen til Panumbygningen, der bør bevares som en fritliggende, selvstændig bygning.

Det Særlige Bygningssyn kan dog tilslutte sig forslaget vurdering af, at Akademibygningsens fredningsværdier vil blive styrket ved, at den nyere portbygning fra 1830, der i dag forbinder Akademibygningen med Titgens Gård, fjernes, så arkitekt Peter Meyns symmetriske og fritliggende akademibygning med de to sideporte bliver reetableret som oprindeligt.

Synet vil derfor ikke modsætte sig, at den nyere portbygning nedrives.

4.3 **Risskov Psykiatrisk Hospital (tidl.), Skovagervej 2, Aarhus Kommune,**

(17/07237 og 19/02002, forelagt af Cathrine Björk Vindheim)

Overordnet finder Det Særlige Bygningssyn, at projektet for omdannelse af Psykiatrisk Hospital har gennemgået en positiv udvikling siden forelæggelsen på mødet i Det Særlige Bygningssyn den 15. marts 2018. Herunder er der opnået en planløsning, som i højere grad end ved sidste forelæggelse vil kunne

gennemføres i overensstemmelse med den eksisterende rumstruktur. Blandt andet arbejdes der, hvor det er muligt, med gennemgående lejlighedsskel, således at det undgås at etablere L- eller U-formede lejligheder.

Det Særlige Bygningssyn finder dog, at der skal ske en fortsat viderebearbejdning af lejlighedsplanerne med henblik på at opnå mere regulære rum, som i højere grad understøtter den oprindelige arkitektur.

Det Særlige Bygningssyn bemærker, at det tidligere, jf. det materiale som blev fremlagt for Bygningssynet den 15. marts 2018, var intentionen at retablere bræddegulve overalt i bygningerne og udskifte eksisterende sikrede metalforsatsvinduer med nye i træ. Det Særlige Bygningssyn understreger, at dette vil styrke projektet.

Det Særlige Bygningssyn har tidligere anbefalet, at de ensidige korridorer, som var et karakterbærende træk i den oprindelige plan, i videst muligt omfang bevares/reetableres. Bygningssynet finder det positivt, at korridoren bevares, hvor den er til stede i dag.

Bygningssynet bemærker, at den oprindelige korridor i de resterende dele af anlægget ikke er reableret, under hensyntagen til lejlighedernes kvalitet, herunder lysforhold og størrelser. Det Særlige Bygningssyn finder det dog positivt, at der er lagt vægt på at bevare den gennemgående bærende væg, der oprindeligt adskilte korridoren fra stuerne i de dele af bygningen, hvor korridoren ikke er bevaret.

Det Særlige Bygningssyn finder det ligeledes positivt, at det oprindelige størrelsesforhold mellem korridor og sengestuer reetableres ved at indrette lejlighedernes mindre rum i den gamle korridor og lejlighedernes større rum i de tidligere sengestuer.

Det Særlige Bygningssyn kan på baggrund af det fremsendte tegningsmateriale ikke tage stilling til den ønskede etablering af kviste i tagfladerne mod haven på bygning 24C og 24H eller til etablering af nye trapper. Disse forhold skal afklares med Slots- og Kulturstyrelsen.

Denne udtalelse erstatter ikke synets tidligere udtalelse, men skal opfattes som et supplement.

5. Fredning

5.1 Trinitatis Kirkeplads, Købmagergade 52A, Københavns Kommune

(19/03617, forelagt af Nanna Secher Larsen)

Det Særlige Bygningssyn finder, at Trinitatis Kirkeplads (1984 af Sven-Ingvar Andersson og Steen Høyer Købmagergade 25, Københavns Kommune, bestående af den flise- og chaussestensbelagte plads med trappeanlæg mod Købmagergade og rampe- og trappeanlæg samt arkade mod Pilestræde, konsoller, monument og skulptur for Johan Hermann Wessel og Carl Ewald, det tidl. kirkegårdsareal med omgivende gitter, gravsten og ligsten, det gitterindhegnede areal foran præstegården, gitre mellem kirkens stræbebuer samt træer og lamper, har de fremragende kulturhistoriske og arkitektoniske værdier, som kan begrunde fredningen af et selvstændigt landskabsarkitektonisk værk yngre end 50 år.

Som landskabsarkitektonisk værk er Trinitatis Kirkeplads enestående i Danmark. Den fremstår i sin helhed som en usædvanlig vellykket pladsdannelse mellem Trinitatis Kirke, bebyggelsen mod øst samt sognegård og præstebolig mod nord. Pladsen forbinder de forskelligartede bygninger på harmonisk vis, hvorved der dannes et fredfyldt og stemningsmættet rum i Københavns indre by. Kirkepladsen er et nutidigt udformet uderum, der ud over at danne en diskret passage mellem den travle Købmagergade og Pilestræde tillige formidler stedets kulturhistorie på uhøjtidelig og enkel vis. De store genanvendte granitfliser bærer præg af århundreders slid, og de udlagte konsoller fra istandsættelsen af Rundetårn knytter plads og kirke endnu tættere sammen.

Pladsens bærende fredningsværdier knytter sig til den sammenhængende belægning af kvadratiske granitfliser, de tre afrundede, flade trin mod Købmagergade, det skulpturelle rampe-/trappeforløb og arkaden, der afgrænser pladsen mod Pilestræde, samt pladsens ”møblement” i form af konsollerne.

De bærende fredningsværdier knytter sig endvidere til monumentet for digterne Johannes Ewald og Johan Herman Wessel, til gitrene omkring kirkegården, præstegårdens forhave, til alle ligsten og gravsten samt til de store træer på pladsen.

Det Særlige Bygningssyn indstiller på den baggrund til Slots- og Kulturstyrelsen, at Trinitatis Kirkeplads fredes. Bygningssynet skal samtidig anbefale styrelsen, at der udarbejdes en pleje- og udviklingsplan i overensstemmelse med de bærende fredningsværdier for området.

Det Særlige Bygningssyn anbefaler, at de løst liggende gamle granitfliser omlægges, så de ligger stabilt, at der udarbejdes forslag til cykelparkering, samt at der plantes nye, store træer, der hvor der tidligere har stået træer.

6. Fredningsudvidelse

6.1 Processionsgangen, Torvet 15A, Ribe, Esbjerg Kommune

(19/04092, forelagt af Mia Kroer Ræbild)

Det Særlige Bygningssyn finder, at arkitekt H.C. Ambergs restaurering og udbygning af Processionsgangen (fra 1904) matr. nr. 311 Ribe Bygrunde, Torvet 15A, 6760 Ribe, Esbjerg Kommune har de kulturhistoriske og arkitektoniske værdier, der kan begrunde, at den nuværende fredning af Processionsgangen udvides hermed.

Processionsgangen blev i sin tid fredet på grund af de bevarede middelalderlige dele, men også H.C. Ambergs tilføjelser fra 1904 udgør en væsentlig del af den samlede arkitektoniske helhed for Processionsgangen – såvel i det ydre som i det indre.

Den miljømæssige værdi knytter sig til Processionsgangens beliggenhed på sydsiden af domkirkepladsen, hvor den sammen med den øvrige randbebyggelse er med til at sætte rammen om den grandiose domkirke. Processionsgangen er tillige yderst vigtig for forståelsen af byens middelalderlige bebyggelsesstruktur.

Processionsgangens kulturhistoriske værdi knytter sig til bygningen som en fremragende repræsentant for nationalromantikken i begyndelsen af 1900-tallet, hvilket kommer til udtryk i udformningen af firkløverfrisen og de blyndfattede, spidsbuede vinduer på østsiden samt nordgavlens blændingsfelter og flammerede indgangsdør af eg. Med sine middelalderlige referencer udgør Processionsgangen således et fint og repræsentativt eksempel på H.C. Ambergs arkitektoniske virke. Hertil kommer den kulturhistoriske værdi som Processionsgangen repræsenterer i kraft af sin oprindelige funktion som rundgang for kirkelige optog samt begravellesplads for de bedrestillede.

Processionsgangen fremstår som et monumentalt og kraftfuldt bygningsværk, og den arkitektoniske værdi knytter sig til de gedigne teglstensmure og det teglhængte heltag med ubrudte tagflader samt de middelalderlige referencer i formsprog, murværksdetaljer og vinduesudformning, der sammen med de røde tegl udgør en vigtig stilmæssig og materialetro samhörighed med domkirken. Indgangsdørens og vinduernes dybe placering i murværket fremhæver bygningens tyngde, og de spidsbuede vinduesåbningers spinkle blysprosser og jernrosetter giver vinduerne et filigranagt udtryk, der på fornem vis modsvarer de djærve mure.

I det indre knytter den arkitektoniske værdi sig til den åbne planløsning og rummets traditionelle fremtoning med teglstensgulv og hvidkalkede hvælve, der understreger Processionsgangens anseelige alder.

Det Særlige Bygningssyn finder, at Processionsgangens bærende fredningsværdier i det ydre knytter sig til bygningens sluttede hovedvolumen med heltag og helgavle mod nord og øst, der viser at bygningen oprindeligt var en del af et trefløjet anlæg. Hertil kommer de ubrudte tagflader, den høje skorstenspipe, granitsoklen, de gedigne teglstensmure med tilmurede åbninger og samtlige murværksdetaljer, herunder savsnits- og firkløverfriserne, gesimsen og nordgavlens støttepiller og blændinger. Endvidere kommer indgangsdøren og de blyindfattede vinduer med samtlige detaljer og den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter Processionsgangens bærende fredningsværdier sig til det aflange, åbne rum med middelalderlige ribbehvælv, skjoldbuer og gjordbuer samt den ældre blystøberkamin og den traditionelle materialeholdning med hvidkalkede hvælv og mønsterlagt, rødt teglstensgulv.

7. Ophævelse af fredning

7.1 Magasingården, Torvet 17, Faaborg, Faaborg-Midtfyn Kommune

(19/03617, forelagt af Nanna Secher Larsen)

Det Særlige Bygningssyn finder, at Magasingården, Chr. IX's Vej 1, Faaborg-Midtfyn Kommune ikke længere har de værdier, der kan begrunde en fredning. Magasingården har i det ydre bevaret et velbevaret og traditionelt udtryk som et kornmagasin fra omkring 1800. Mod gaden er et enkelt vindue udført på utraditionel vis, ligesom der i tagfladen ses enkelte tagvinduer og en nyere skorsten. På gårdsiden skæmmer et stort udluftningsrør og nogle nyere standarddøre bygningens traditionelle udtryk.

I det indre er den oprindelige indretning ændret efter branden i 1965, hvor de bærende trækonstruktioner blev erstattet af den nuværende spinklere konstruktion, der ikke vidner om bygningens fortid som kornmagasin. Lejligheden i tagetagen er indrettet med en overvejende en samtidig aptering, der ikke afspejler bygningens alder. I det indre begrænser de få ældre bygningsdele sig til de bevarede dele af den ældre bærende konstruktion i under- og stueetage, den stensatte væg, enkelte ældre fyldingsdøre og det brolagte gulv i kælderen. Derfor finder Det Særlige Bygningssyn, at Magasingårdens fredningsværdier i det indre er gået tabt og ikke meningsfuldt kan genskabes.

Dog finder Det Særlige Bygningssyn, at Magasingårdens klassicistiske facade mod Strandgade fortsat bør bevares, idet bygningen indgår som en væsentlig del af det velbevarede historiske miljø i Faaborgs bykerne.

7.2 Møllergade 36A-B, Svendborg, Svendborg Kommune

(19/02985, forelagt af Lisbeth Pepke)

Det Særlige Bygningssyn finder, at forhuset Møllergade 36 sammen med forhuset i Møllergade 34 og tilhørende sidehuse og baghuse samt gårdens pigstensbelægning i det ydre udgør et meget velbevaret historisk kulturmiljø, som stadig formidler fortællingen om en købmandsgårds store pladsbehov og dertil hørende mange bygninger. Dermed understøtter anlægget i høj grad det historiske bebyggelsesmiljø i den ældste del af Svendborg.

For Møllergade 36 gælder det, at anvendelsen og indretningen til den nuværende brug som spillested med tilhørende udskænkning samt musik-øvelokaler har medført tab i planløsning, oprindelig materialitet, interiører og traditionelle materialer.

I stueetagen har den ændrede indretning i udstrakt grad fjernet den tidligere butiksstruktur og de traditionelle materialer. Den oprindelige rumdisponering findes til en vis grad i rummene mod gaden, men mod gården er en række små, nye rum etableret med ikke-traditionelle materialer. Eventuelle køkkenildsteder og –skorstene er heller ikke synlige på etagerne. På første sal er alle overflader af nye, ikke-traditionelle materialer og planløsningen består af en lang række små, ensartede rum med glatte døre. Anvendelsen af kælderen og stueetagen som restaurant har endvidere medført store ombygninger

og averteringer af bygningsdele, som ikke hører sammen med ejendommens stil og arkitektur. Tagværket er delvis fornyet efter en brand og er blevet lidt forhøjet mod gården i nyere tid.

Skønt forhusets stueetage har bevaret enkelte trapper fra slutningen af 1800-årene, lidt snedkerdetaljer i vindueslysningerne samt rester af ældre klinke- og stengulve i kælderen, finder bygningssynet ikke, at der er tilstrækkeligt med fredningsværdier til opretholdelse af fredningen.

Det Særlige Bygningssyn indstiller derfor til Slots- og Kulturstyrelsen, at fredningen af forhuset, Møllergade 36, Svendborg ophæves, men noterer sig, at hele anlægget er omfattet af Svendborg Kommunes Lokalplan nr. 001.290 fra 1999, Facader og skilte.

7.3 Prinsessegade 14, Fredericia Kommune

(17/08957, forelagt af Lisbeth Pepke)

Det Særlige Bygningssyn finder, at Prinsessegade 14 i Fredericia i det ydre i store træk har en bevaringsværdig fremtoning, da forhuset er med til at opretholde den traditionelle bygningsstruktur og det traditionelle arkitektoniske udtryk i byens historiske midte. Forhusets store ombygning har været med til at udviske den fredede bygnings klare arkitektoniske udtryk, ligesom den nyere materialeholdning, den manglende skorstenspipe samt kviste, tagrender og udluftningshætter er med til at gøre bygningen kulturhistorisk svært aflæselig.

I det indre er planløsningen præget af nyere elementer med murgennembrydning til en spisestue mod gaden, tagetage udnyttet til bolig og badeværelse mod gaden. Hertil kommer de overalt fornyede materialer og bygningsdetaljer, herunder gulve, lofter, døre, gerichter, indbygget spotbelysning og trappen. Forhusets oprindelige struktur er derfor meget udvisket.

Det Særlige Bygningssyn vurderer, at forhuset, Prinsessegade 14, har så få historiske bygningsdetaljer tilbage, at bygningen ikke længere meningsfuldt kan behandles som fredet og indstiller derfor til Slots- og Kulturstyrelsen, at fredningen af Prinsessegade 14 i Fredericia ophæves.

7.4 Askov Nedergård, Vejenvej 10, Vejen Kommune

(19/03627, forelagt af Vibe Ødegaard)

Det Særlige Bygningssyn finder ikke, at stuehuset og den fornyede avlsgård på Vejenvej 10, Askov Nedergård, Vejen Kommune, har opretholdt de væsentlige arkitektoniske eller kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fortsat fredning.

På fredningstidspunktet i 1978 var Askov Nedergård et helstøbt og velbevaret gårdsanlæg. Efter en brand i 1991 er avlslængerne genopført, så de i dag er helt uden fredningsværdi, og stuehuset står som et rudiment. Det Særlige Bygningssyn er opmærksomt på, at stuehuset er en markant bygning, som fortsat har en række kvaliteter, navnlig i det indre. Det gælder således den bevarede grundplan og de ældre elementer i bygningens østende: fyldingsdøre med udskårne gerichter, vægpaneler, gulve og synlige loftsbjælker foruden hovedtrækkene i tagetagens indretning.

Det Særlige Bygningssyn hæfter sig dog samtidig ved de betydelige ændringer, der er foretaget både udvendigt og indvendigt. Det drejer sig bl.a. om udskiftningen af vinduer og yderdøre, nedtagning af alle fire skorstenspiber, isætning af Velux-vinduer i taget samt den indvendige ombygning af bygningens vestende med murgennembrydninger, nye bygningsdele og overflader.

Det Særlige Bygningssyn finder ikke, at fredningsværdierne i Askov Nedergård som samlet gårdsanlæg meningsfuldt kan genoprettes, og indstiller derfor til, at fredningen ophæves.

7.5 Teglade 19, Mariager, Mariagerfjord Kommune

(19/04384, forelagt af Caspar Jørgensen)

Det Særlige Bygningssyn finder, at de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier i Teglade 19, forhuset (fra efter 1820) og udhuset, Mariagerfjord Kommune, er gået tabt og ikke meningsfuldt kan genoprettes.

Bygningssynet er opmærksomt på, at forhuset udgør en vigtig og karakteristisk del af bebyggelsen og kulturmiljøet i Mariagers gamle bydel. Bygningen er en vigtig del af gadebilledet og har betydning for det samlede indtryk af Mariager som en lille charmerende, traditionel købstad. Det anbefales ved lejlighed at udskifte termovinduerne og i øvrigt at fastholde bygningens ydre, så bygningens ældre ydre genskabes.

Imidlertid har ombygninger efter 1967 betydet, at betydelige dele af bygningerne er fornyet. Disse arbejder har ikke haft karakter af vedligeholdelse eller istandsættelse af de ældre bygningsdele men snarere af udskiftninger. Bygningerne har dermed mistet en betydelig grad af autenticitet.

Stort set alle indre skillevægge er fjernet og der er indsat nye termovinduer, som er væsentlig forskellig fra ældre vinduer. Også døre og porten i udhuset er nye.

Det Særlige Bygningssyn indstiller derfor til Slots- og Kulturstyrelsen, at fredningen af forhuset (fra efter 1820) og udhuset, Teglade 19, Mariager Fjord Kommune, ophæves. Dog finder Det Særlige Bygningssyn, at forhuset (fra efter 1820) og udhusets ydre fortsat bør bevares, idet bygningerne indgår som en væsentlig del af det samlede, historiske miljø i Mariagers gamle bydel i det hele taget. Synet har i den sammenhæng noteret sig, at Teglade 19 er omfattet af en bevarende lokalplan og er overbevist om, at bygningen også fremover vil være i gode hænder.

7.6 Farvergården, Skomagergade 33A, Ringstedgade 3-5, Roskilde, Roskilde Kommune

(16/03895, forelagt af Mikala Kloppenborg)

Det Særlige Bygningssyn finder, at forhuset mod Skomagergade med sidehus har bevaret et i hovedtræk traditionelt ydre og indgår, med sine pudsede facader, heltage med skorstene og i forhuset en markant frontkvist, som en væsentlig del af det historiske bybillede i Roskilde. Dog er alle vinduer og døre i det ydre nyere bortset fra porten. I stueetagen er der til gadesiden store butiksvinduer med termoruder. På gårdsiden er en del af bindingsværket udskiftet og fremstår umalet. Døre og vinduer er ligeledes helt eller delvist nyere, men udført i traditionelle formater.

I det indre er der i stueetagen en åben planløsning med en moderne butiksindretning. Overfladerne er nyere, herunder flisegulve i sidehuset samt linoleum i forhuset. I sidehuset er der åbent til kip med gipsplader mellem spærene, og formentlig er en del af tagkonstruktionen fornyet. I tageetagen er der indrettet en lejlighed med dele af en ældre planløsning, et ældre bræddegulv, to ældre fyldingsdøre med nyere, glatte gerigter og dørgreb. Hertil er der pladedøre og pladeloft i tagetagen. På dele af ydervæggen er der helt enkle brystpaneler, der kan være ældre. Skorstenskernen er bevaret, mens trappen op til lejligheden ikke er oprindelig.

Forhusets og sidehusets åbne plan, de nye overflader i moderne materiale som flisegulve og pladelofter samt fraværet af ældre og oprindelige bygningsdele- og detaljer i bygningernes hovedrum i stueetagen svækker i høj grad fredningsværdien. Hertil kommer facaderne med store vinduer med termoruder.

Det vurderes derfor ikke, at forhuset mod Skomagergade med tilhørende sidehus har de tilstrækkelige arkitektoniske eller kulturhistoriske værdier, der skal til for, at fredningen kan opretholdes.

Bygningssynet noterer sig, at husene er omfattet af en lokalplan med bevaringsbestemmelser for facaderne.

8.0 4 år i Synet - Refleksioner over fortiden giver tanker om fremtiden.....

Formand Lars Juel Thiis berettede om sit syn på en status over Det Særlige Bygningssyns forgangne fireårige periode. At der har været meget stort fokus på det nødvendige arbejde med at få kvalificeret fredningslisten. Der har desværre også været et par eksempler på signifikante fredninger, som blev ophævet imod bygningssynets anbefaling, heriblandt Vikingskibshallen, hvilket han finder ærgerligt og beklageligt. At bygningssynet gentagne gange har talt for, at man burde kunne frede vigtige kulturmiljøer, og at fredningen af Baagøe & Ribers plads i Svendborg er en meget vigtig fredning.

Det Særlige Bygningssyn debatterede formandens beretning og konkluderede, at synet i fællesskab vil udarbejde en opsummering af synets virke og fremtidige ønsker for bygningsfredningen. Sekretæren samler sammen og distribuerer.

9.0 § 7a: Principper for afgrænsning og fremlæggelse

Lisbeth Pepke fremlagde principperne for styrelsens vurdering af, om en fredet bygning skal udpeges som en § 7a bygning, suppleret ved et par billedeksempler. Endvidere fremlagde Lisbeth Pepke processen for udpegningen af de bygninger, som skal være omfattet af § 7a bestemmelsen, herunder orienteringen af Det Særlige Bygningssyn, samt at udpegningen og orienteringen skal være afsluttet inden udgangen af 2021. Måden, hvorpå styrelsen har tænkt at synet skal orienteres vil blive på listeform suppleret med et par fotos, og bygningssynet blev vist et eksempel herpå.

Efter fremlæggelsen blev der i bygningssynet udtrykt ønske om:

- at præsentationerne blev fremlagt geografisk samlet
- at såfremt det kun var en del af et bygningsanlæg, der foreslås som § 7a, så skal der også vedlægges en plan af anlægget for at øge synets forståelse af anlægget.

10.0 Eventuelt

Merete Lind Mikkelsen meddelte, at Slots- og Kulturstyrelsen grundet mange aktindsigter har besluttet at forlænge fristen for indsigelser vedr. ophævelse af fredning til den 25. juni 2019. Den forlængede høringsfrist gælder for: Badstuevælen 3, Blegerstræde 16A, Rønne Allé 28A, Chr. Mølstedsgade 3, Rønne Allé 40, Bjergerlav 5, Fogdens Plads 14, Jens Eyberts Plads 3, von Ostensgade 9, von Ostensgade 10 og von Ostensgade 27 - alle beliggende i Dragør.

Peter Hee spurgte ind til, hvordan det går med de store byggesager, der har været forelagt bygningssynet i den forgangne periode. Merete Lind Mikkelsen fortalte i den forbindelse blandt andet om status på projekterne Københavns Hovedbanegård og herregården Sparresholm. Det Særlige bygningssyn konkluderede, at den stiftfærdige løsning ofte er en mere hensigtsmæssig løsning på ændringer i de fredede bygninger, end et stort markant værk.